

OKULÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KULLANDIKLARI ÖĞRENME STRATEJİLERİ

LEARNING STRATEGIES THAT ARE USED BY PRE-SCHOOL TEACHER CANDIDATES

Hülya HAMURCU*

ÖZET: Araştırma, Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okulöncesi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının ders çalışırken kullandıkları öğrenme stratejilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada, Likert tipi beşli bir ölçek kullanılmış ve veriler üzerinde SPSS 10.0 paket programıyla t-testi, ANOVA, ki-kare ve Pearson korelasyonu analizleri yapılmıştır.

Çalışmanın sonucunda, okulöncesi öğretmen adaylarının kullandıkları bazı öğrenme stratejilerinin, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ve yaşa göre anlamlı farklılıklar gösterdiği bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: okulöncesi öğretmen adayları, öğrenme, öğrenme stratejileri

ABSTRACT: This research was done in order to determine the learning strategies of teacher candidates who were attending pre-school teacher training department of Buca Faculty of Education.

Likert-type scale was applied and analysis of data was made by SPSS 10.0 package program and interpreted by using of t-tests, analysis of variance, chi-square and Pearson correlation.

As a result of study, it has been found that there are some meaningful differences in learning strategies of pre-school teacher candidates in terms of their academic level and age.

Keywords: pre-school teacher candidates, learning, learning strategies.

1.GİRİŞ

Okulöncesi dönemden başlamak üzere örgün eğitim kurumlarında, öğrencilerden birçok bilgileri öğrenmeleri beklenmektedir. Bu öğrenme sürecinde genelde aktif bir rol oynayan öğretmenlerin; kendi öğrenme stratejilerinin farkında

olmaları, onların iyi birer eğitimci olabilmeleri için önemli görülmektedir. Weinstein ve Mayer (1986)'e göre; iyi bir öğretim, öğrenciye nasıl öğrenebileceğini, nasıl hatırlayacağını, kendi kendini nasıl güdüleyeceğini ve kendi öğrenmesini etkili olarak nasıl kontrol edip yönlendirebileceğini öğretmeyi kapsar (Akt. Senemoğlu, 1998). Öğrencilerin başarılarını artırmanın ve onları gelecek yaşantılarında sürekli gelişime açık bireyler olmalarını sağlamanın en etkin yollarından biri: onlara kendi öğrenme yollarının öğrenme stratejilerinin- öğretilmesi olarak görülmektedir. Öğrencinin kazanacağı bu stratejiler; onların kendi öğrenmelerini yönlendirebilmesine, sürekli mesleki gelişimlerini sağlayabilmesine yardımcı olabilecek ve sonuçta toplumsal verimliliğin artmasında önemli bir role sahip olabilecektir (Açıkgöz, 1998).

Yapılan araştırmalar öğrenme ve çalışma stratejilerinin genelde ortaöğretim ve yükseköğretim yıllarında öğretildiğini belirlemektedir. Oysa; Senemoğlu (1998) öğrencilere, öğrenme ve çalışma stratejilerinin ilkokuldan başlayarak öğretilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Ülkemizde son yıllarda temel eğitime geçilmesiyle birlikte, yaygınlaşmaya başlayan Okulöncesi Eğitimde de; öğrenme stratejilerinden bazılarının öğretilebileceği düşünülebilir. Gerek Okulöncesi Eğitimin Amaçları gerekse de Okulöncesi Eğitimin Temel İlkeleri ve hedef davranışları incelendiğinde; çocuklara birçok bilgi ve becerinin kazandırılmasının hedeflendiği görülmektedir (YA-PA, 2002).

Okulöncesi eğitimde 36-72 aylık çocukların Bilişsel Gelişim, Dil Gelişimi ve Sosyal –Duyusal gelişim özellikleri dikkate alındığında bazı öğrenme stratejilerinin öğrenciler -çocuklar tarafından kullanılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çeşitli kavramların öğretilmesi, düzenli konuşma becerileri, tümcenin temel öğelerini kullanma, zaman kavramlarının kazandırılması gibi bilgi ve becerilerin öğretilmesinde bu stratejilerden yararlanılmaktadır.

Ayrıca; nesnelere gruplama ve rakamlarla eşleştirme, basit neden-sonuç ilişkilerini açıklayabilmekte de çocuklar öğrenme stratejilerinden faydalanmaktadırlar. Bu noktada onların eğitimlerini üstlenen okulöncesi öğretmenlerinin de hem kendi öğrenme stratejilerinin farkında olmaları, hem de çocuklara bu öğrenme stratejilerinden bazılarını kazandırabilmeleri önemli görülmektedir.

1.1. Öğrenme Stratejileri

Bilişsel öğrenme kuramlarına göre, birey edilgin bir uyarana alıcısı değildir; gelen uyarıcıları etkin bir biçimde işler ve onları yeni biçimlere dönüştürür (Selçuk, 2001). Bilgiler zihinsel süreçlerle örgütlenir ve bireyce kazanılır. Bu süreçte; kişi kendi öğrenmesindeki sorumluluğu yüklenmeli ve etkin bir katılım göstermelidir.

Bireyin bu katılımı ile kazandığı, kendi öğrenmesini düzenleme becerileri kısaca “öğrenme stratejileri” olarak tanımlanmaktadır.

Bu stratejiler bireyin yaşam boyu karşılaşılabileceği diğer problemleri de çözmelerinde yardımcı olabilecektir.

Eğitim alanında çalışan araştırmacılar, öğrenme stratejilerini farklı şekillerde sınıflandırmaktadırlar. Gagne ve Driscoll’a göre 5, Mayer’e göre ise 8 farklı öğrenme stratejisi tanımlanmaktadır (Akt. Sübaşı, 2001).

O’Malley ve arkadaşları (1988) öğrenme stratejilerini, biliş bilgisi, bilişsel ve sosyal stratejiler olmak üzere 3 grupta ele alırken, Kirby (1984) ise öğrenme stratejileri mikro ve makro stratejiler olmak üzere 2 grupta incelemiştir. Nisbett ve Shucksmith (1986) ise öğrenme stratejilerini merkezi, makro ve mikro olmak üzere üç alt grupta ele almışlardır (Akt. Çiftçi, 1998).

Ülkemizde de bu alanda farklı sınıflandırmaların yapıldığı görülmektedir. Öztürk (1996); bilişsel sistemdeki bilgi akışını da dikkate alarak öğrenme stratejilerini yedi grupta ele almaktadır. Selçuk ise; bu stratejileri “Tekrar, Anlamlandırma ve Örgütlenme Stratejileri” olmak üzere üç grupta ele almıştır (Selçuk, 2001).

Bu çalışmada Öztürk (1996) tarafından yedi alt boyutta tanımlanan strateji gruplaması temel alınmıştır. Bunlar; Dikkat, Tekrar, Anlamlandırma, Zihne yerleştirme, Hatırlama, Bilişi yönetme ve Duyuşsal stratejileridir.

1.2. İlgili Araştırmalar

Literatürde, öğrenme stratejilerinin kullanımıyla ilgili sayısız araştırma bulunmaktadır. Ancak makalenin sınırlılığı nedeniyle bu bölümde sadece benzer araştırma sonuçları üzerinde durulacaktır.

Öztürk (1996) genel öğrenme stratejilerinin üniversite öğrencileri tarafından kullanılma durumlarını incelemiş ve öğrencilerin en fazla biliş yönetme stratejisini ve en az da tekrar stratejisini kullandıklarını tespit etmiştir. Yüksel ve Koşar (2001), Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yürüttükleri araştırmada öğrencilerin öğrenme stratejilerini sıklıkla kullandıklarını ortaya koymuşlardır. En fazla kullanılan stratejilerin tekrar stratejilerinden olan; “çalıştığım metni tekrarlarken önemli gördüğüm noktaların altını çizerim” ve “çalışırken önemli noktalarda durur, zihnimde okuduğum kısmı tekrar ederim” olduğunu belirlemişlerdir. Nadiren kullanılan stratejiler arasında ise ezberlemeye yönelik olanların ilk sıralarda olduğu gözlenmiştir. Hamurcu ve Özyılmaz (2002), Buca Eğitim Fakültesi Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejilerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada Yüksel ve Koşar (2001)’in bulgularıyla benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

2. YÖNTEM

Araştırmada, Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okulöncesi Anabilim Dalında okumakta olan öğretmen adaylarının ders çalışırken kullandıkları öğrenme stratejilerini kullanım sıklıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla, varolan bir durumu betimlemeyi amaçlayan tarama modeli bir çalışma yürütülmüştür. Araştırmaya konu olan durumu tanımlayabilmek, ortaya koyabilmek için evrenden seçilen örneklem üzerinde çalışılmıştır (Karasar, 1991).

Araştırmanın evrenini, okulöncesi eğitimi anabilim dalında okumakta olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. 2001-2002 öğretim yılında, bu anabilim dalının her sınıfında 50'şer öğrenci olmak üzere 200 öğrenci öğrenim görmekteydi.

2.1. Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın problemini, Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalında okumakta olan öğretmen adaylarının ders çalışırken kullandıkları genel öğrenme stratejilerini kullanma sıklıklarının belirlenmesi oluşturmaktadır.

Araştırmada "öğretmen adayı" terimi, anabilim dalının birinci, ikinci ve üçüncü sınıfında öğrenim görmekte olan öğrenciler için kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın Alt Problemleri

Belirlenen problemin ışığında okulöncesi anabilim dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının öğrenme stratejilerini kullanım sıklıklarındaki farklılıklar aşağıdaki alt problemler kapsamında ele alınacaktır

Birinci Alt Problem

Okulöncesi öğretmen adayları, öğrenme stratejilerini hangi sıklıkla kullanmaktadırlar?

İkinci Alt Problem

Okulöncesi öğretmen adaylarının okudukları sınıf düzeylerine göre, öğrenme stratejilerini kullanım sıklıkları arasında anlamlı farklar var mıdır?

Üçüncü Alt Problem

Okulöncesi öğretmen adaylarının yaşlarına göre, öğrenme stratejilerini kullanım sıklıkları arasında anlamlı farklar var mıdır?

Dördüncü Alt Problem

Okulöncesi öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejilerinin yedi alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?

2.3. Uygulama

Çalışma 2001-2002 öğretim yılının Bahar döneminde gönüllülük esasına dayanılarak yürütülmüştür. Her sınıf düzeyine ders öncesi ölçekler gerekli açıklamalar yapılarak uygulanmış ve toplanmıştır. 1., 2., ve 3., sınıflarda ölçeklerin uygulanması sırasında hiçbir sorun yaşanmamıştır. Ancak 4. sınıflarda, uygulama bahar döneminin sonunda denk geldiğinden öğrencilerin gereken özeni-dikkati göstermediği gözlenmiştir. Değerlendirme sırasında pek çok ölçek uygun şekilde doldurulmadığından elenmiştir. Sonuçta 4. sınıflardan sadece 10 öğrencinin ölçeği geçerli bulunmuştur. Bu sayının o sınıfı temsil edemeyeceği düşünüldüğünden 4. sınıflar örneklemden çıkarılmıştır.

Buna göre 1., 2., ve 3. sınıflardaki toplam 150 kişilik evrenden; 1. sınıfta 40, 2. sınıfta 48 ve 3. sınıftan da 48 olmak üzere 136 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Uygulamanın gerçekleştirildiği örneklem böylece evrenin % 90.6'sını temsil etmiştir.

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada öğrencilere Yüksel ve Koşar'ın (2001) geliştirdiği Likert tipi bir "Öğrenme Stratejileri Ölçeği" uygulanmıştır. Ölçekte strateji kullanım sıklığı; Hiçbir zaman= 1 puan, Nadiren= 2 puan, Bazen= 3 puan, Sıklıkla = 4 puan ve Her zaman = 5 puan olarak derecelendirilmiştir. Ölçekte 7 alt boyutta, toplam 32 madde bulunmaktadır. Buca Eğitim Fakültesinde ölçek daha önce Hamurcu ve Özyılmaz (2002) tarafından Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerine de uygulanmıştır. Bu uygulamaya öncesi 90 kişilik bir öğrenci grubu üzerinde yapılan çalışmayla ölçeğin güvenirliliği .82 olarak bulunmuştur.

2.5. Verilerin Analizi

Uygulama sonucunda ölçeklerden elde edilen puanlar bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 10.0 paket programı kullanılarak istatistiksel analizleri gerçekleştirilmiştir.

Veriler üzerinde frekans, aritmetik ortalama, ki-kare testleri, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson korelasyon analizleri uygulanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Çalışmanın bu bölümünde BEF. Okulöncesi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının ders çalışırken kullandıkları öğrenme stratejileri çeşitli değişkenler açısından ele alınarak tartışılacaktır. Değişkenler olarak, okunan sınıf düzeyi ve öğretmen adaylarının yaşları belirlenmiştir. Örneklemin tamamı kız öğrencilerden oluştuğu için (2 erkek öğrenci araştırmaya dahil edilmemiştir) cinsiyet değişkeninin etkisi araştırılmamıştır.

Bulgular daha önce verilen alt problemlerdeki sıralama ile ele alınacak ve istatistiksel analiz sonuçlarına dayanılarak tartışılacak ve yorumlanacaktır.

Araştırmanın birinci alt problemi; okulöncesi öğretmen adayları, öğrenme stratejilerini hangi sıklıkla kullanmaktadırlar olarak ifade edilmiş-

tir. Bu amaçla öğretmen adaylarının tamamının (N= 136) öğrenme stratejilerini kullanım sıklıklarına ait dağılım incelenmiştir.

Verilerin tamamını (32 madde) vermek makalenin sınırları açısından mümkün olmadığından sadece en sık kullanılanlar Tablo 3.1'de verilmektedir.

Aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi okul öncesi öğretmen adaylarının “her zaman kullanım” diye belirttikleri öğrenme stratejilerinde ilk sırayı % 61’lik bir oranla Tekrar stratejilerinden “çalışırken önemli gördüğüm noktaların altını çizerim” yer almaktadır. Bu stratejiyi sırasıyla Duyuşsal stratejilerden “Başarılı olmamanın kendi çabama bağlı olduğunu kabul ederim” ve Tekrar stratejilerinden “Çalışırken önemli gördüğüm noktalarda durur, zihnimde okuduğum kısmı tekrar ederim” izlemektedir.

Tablo 3.1. Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stratejilerini Kullanım Sıklıklarının Genel Dağılımı

Öğrenme Stratejileri	Hiçbir zaman		Nadiren		Bazen		Sıklıkla		Her zaman		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%	
Dikkat Stratejileri											
2. Ayrıntılı olarak çalışmaya başlamadan önce metin hakkında genel bir fikir sahibi olabilmek için metnin ana ve alt başlıklarını gözden geçiririm.	1	0.7	9	6.6	26	19.1	42	30.9	58	42.6	4.08
4. Çalışmaya başlarken metindeki şekil, grafik, tablo, resim vb.’nin altındaki açıklamaları okurum.	2	1.5	13	9.6	25	18.4	47	34.6	49	36.0	3.94
Tekrar Stratejileri											
5. Çalıştığım metni tekrarlarlarken zamandan kazanmak için önemli gördüğüm noktaların altını çizerim.	1	0.7	6	4.4	6	4.4	40	29.4	83	61.0*	4.45
6. Çalışırken önemli gördüğüm noktalarda durur, zihnimde okuduğum kısmı tekrar ederim.	0	0	3	2.2	26	19.1	43	31.6	64	47.1	4.23
Bilişi yönetme stratejileri											
25. Çalışırken konunun özelliğine uygun olarak nasıl çalışmam gerektiğine karar veririm.	3	2.2	10	7.4	31	22.8	52	38.2	40	29.4	3.85
26. Çalışmaya başlamadan önce çalışma ortamını düzenlerim.	3	2.2	13	9.6	19	14.0	46	33.8	55	40.4	4.00
Duyuşsal Stratejiler											
27. Vücutum ve zihnim dinlenmiş olarak çalışmaya başlarım.	1	0.7	11	8.1	30	22.1	56	41.2	38	27.2	3.87
28. Başarılı olmamanın kendi çabama bağlı olduğunu kabul ederim.	1	0.7	4	2.9	11	8.1	48	35.3	72	52.9	4.36
29. Başarılı olmamama korku ve kaygısını yenmeye çalışırım.	6	4.4	10	7.4	27	19.9	52	38.2	41	30.1	3.82

Tabloya genel olarak bakıldığında Okulöncesi öğretmen adaylarının en fazla kullandıkları stratejilerin “Tekrar” ve “Duyuşsal” stratejiler olduğu görülmektedir. Bu bulgular Yüksel ve Koşar’ın (2001) araştırması ile Hamurcu ve Özyılmaz (2002)’ın bulgularıyla da uyuşmaktadır. En az kullanılan stratejilerin ezberlemeye dayalı olması da sevindirici bulunmuştur. Bu bulgular da diğer araştırmaların sonuçlarıyla uyuşmaktadır.

Araştırmanın ikinci alt problemi de, okulöncesi öğretmen adaylarının okudukları sınıf düzeylerine göre, öğrenme stratejilerini kullanım sıklıkları arasında anlamlı farklar var mıdır olarak belirlenmişti. Bu amaçla okulöncesi öğretmen adaylarının öğrenme stratejilerini kullanım sıklıkları gerek maddeler gerekse de alt boyutlar düzeyinde karşılaştırılmıştır. Maddeler düzeyinde yapılan karşılaştırmalar Ki-Kare (χ^2) analizi

ile gerçekleştirilmiştir.

Makalenin boyutları açısından, sadece anlamlı farklılıklar görülenler aşağıda verilmektedir.

3. madde	$X^2=16.310$	p değeri= .000
7.madde	$X^2=31.107$	p değeri= .000
13.madde	$X^2=16.910$	p değeri= .031
14.madde	$X^2=19.856$	p değeri= .011
16.madde	$X^2=17.814$	p değeri= .011
20.madde	$X^2=17.814$	p değeri= .023

Sonuçta toplam 6 maddede okulöncesi öğretmen adaylarının sınıflarına göre öğrenme stratejilerini kullanım sıklıklarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür.

Alt boyutlar açısından ise; varyans analizi ile yapılan karşılaştırmalara göre anlamlı farklılıklar görülenler Tablo 3.2.’de verilmektedir.

Tablo 3.2. Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Okudukları Sınıf Düzeylerine Göre Öğrenme Stratejilerini Kullanım Sıklıkları Arasındaki Farklara İlişkin ANOVA Analizi Sonuçları

Alt boyutlar	N Sınıflar	X	S _x	KO	Sd	KT	F	P
Dikkat stratejileri	40(1.snf)	14.00	2.77	66.955	2	33.477	5.72	.004*
	48(2.snf)	15.02	2.17	777.979	133	5.849		
	48(3.snf)	15.75	2.32	844.934	135			
Tekrar stratejileri	40(1.snf)	15.25	2.19	89.931	2	44.966	6.99	.001*
	48(2.snf)	15.95	2.70	855.333	133	6.431		
	48(3.snf)	14.04	2.62	945.265	135			
Zihne yerleştirme stratejileri	40(1.snf)	6.02	1.60	20.825	2	10.413	4.24	.016*
	48(2.snf)	6.70	1.55	326.204	133	2.453		
	48(3.snf)	5.81	1.53	347.029	135			

*p<0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tabloda da görüldüğü gibi üç alt boyutta P<0.05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılığın hangi sınıflar arasında ortaya koyma amacıyla da Duncan analizi yapılmıştır. Buna göre Dikkat ve Tekrar stratejilerinde, 1. sınıflarla 2.sınıflar arasında ikinci grup lehine ; Zihne Yerleştirme Stratejilerinde ise 3 ve 1. sınıflarda 2. sınıflar arasında ikinci grup lehine farklılık olduğu görülmüştür.

Bu sonuca göre 2. sınıf öğrencilerin her üç alt boyutta ait öğrenme stratejilerini 1. sınıflardan daha fazla kullandıkları söylenebilir. Okulöncesi

öğretmen adaylarının ikinci sınıfta gözlenen bu kullanım sıklığının, öğrencilerin üniversitelerdeki derslere adapte olarak, sistemli ders çalışma alışkanlığını kazanmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi de, okulöncesi öğretmen adaylarının yaşlarına göre, öğrenme stratejilerini kullanım sıklıkları arasında anlamlı farklar var mıdır olarak belirlenmişti. Öğretmen adayları yaşlarına göre 19-21 yaş arası 1. grup ve 21 ve üstü yaştakilere 2. grup olarak belirlenerek karşılaştırmalar yapılmıştır.

Maddeler düzeyinde yapılan ki-kare analizlerinde, öğretmen adaylarının yaşlarına göre öğrenme stratejilerini kullanım sıklıklarında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Alt boyutlar düzeyinde yapılan karşılaştırmalar ise t-testi analizi ile gerçekleştirilmiştir. Yazının sınırlılığı açısından sadece anlamlı farklılık görülenlere ait bulgulara Tablo 3.3’de verilmektedir.

Tablo 3.3. Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Yaşlarına Göre Öğrenme Stratejilerini Kullanım Sıklıkları Arasındaki Farklara İlişkin t-testi Analizi Sonuçları

Öğrenme Stratejisi Alt boyutlar	Gruplar	N	X	S _x	t	P
Dikkat stratejileri	1. grup	100	14.72	2.55	-2.02	.045*
	2. grup	36	15.69	2.24		

*p<0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablodan da görüleceği gibi sadece bir alt boyutta P<0.05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Aritmetik ortalamalara bakıldığında bu farklılığın 2. yaş grubu lehine olduğu görülmektedir.

Bu bulgular Hamurcu ve Özyılmaz (2002) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla bazı açılardan benzerlik göstermektedir. Belirtilen çalışmada, Tekrar; Zihne Yerleştirme ve Hatırlama Stratejilerinde iki yaş grubu arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Oysa Okulöncesi öğretmen adaylarının sadece “Dikkat” stratejilerinde yaşlarına göre anlamlı fark tespit edilmiştir.

Elde edilen bu sonuç, okulöncesindeki tüm öğretmen adaylarının yaşlarına bağlı olmaksızın öğrenme stratejilerini benzer sıklıkta kullandıkları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmadaki son alt problem de, okulöncesi öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejilerinin yedi alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır olarak ifade edilmişti. Bu ilişkiyi ortaya koymak için de öğrencilerin ölçeğin alt boyutlarından elde ettikleri puanlar Pearson korelasyonu ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 3.4’de verilmektedir.

Aşağıdaki tablodan da görüldüğü gibi öğrenme stratejilerinin bazıları arasında p<0.01 ve p<0.05 düzeyinde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bunlar;

* Anlamlandırma str./ Dikkat ve Tekrar stratejileri arasında,

* Zihne yerleştirme str. / Tekrar ve Anlamlandırma stratejileri arasında,

* Hatırlama str. / Tekrar , Anlamlandırma ve Zihne yerleştirme stratejileri arasında,

* Bilişi yürütme str. / Dikkat , Tekrar, Anlamlandırma ve Hatırlama stratejileri arasında,

* Duyuşsal str. / Zihne yerleştirme, Hatırlama ve Bilişi yönetme stratejileri arasındadır.

Aralarında ilişki bulunan bu stratejiler incelendiğinde genelde birbiri ile bağlantılı zihinsel süreçleri içerdiği görülmektedir. Örneğin, hatırlama süreci öncesinde tekrarlama, anlamlandırma ve zihne yerleştirme stratejilerinden yararlanmış olması bu sürecin doğal bir parçası olarak görülmektedir.

Bilgilerin zihne yerleştirilmesi sırasında öğretmenler bilgiyi organize ederek, örgütleyerek, öğrenciler tarafından

bellekte tutulmasını artırıcı çalışmalar yapabilirler. Bu amaçla öğretmenler

Kavram Ağları, Anlam Çözümleme Tabloları, Kavram Haritaları gibi “Görsel

Şemalardan” yararlanabilirler. Şahin’in (1998) vurguladığı gibi, Kavram Haritaları Okulöncesi düzeyinde de kullanılabilir.

Bu amaçla resimlerle oluşturulmuş kavram haritası örnekleri kullanılabilir (Şahin, 2001). Böylece Okulöncesi eğitim düzeyinden başlayarak, öğrencilerin kendi öğrenmelerini düzenle-

Tablo 3.4. Okuöncesi Öğretmen Adaylarının Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyonu Analizi Sonuçları

Alt boyutlar		Dikkat Strj.	Tekrar Strj.	Anlamlandırma Strj.	Zihne yerleş. Strj.	Hatırlama strj.	Bilişi yönetme strj.	Duyuşsal strj.
Dikkat Stratejileri	Pearson Korelasyonu	1						
	Anlamlılık (p)	,						
	N	136						
Tekrar Stratejileri	Pearson Korelasyonu	,026	1					
	Anlamlılık (p)	,764	,					
	N	136	136					
Anlamlandırma	Pearson Korelasyonu	<u>,292(**)</u>	<u>,329(**)</u>	1				
	Stratejileri							
	Anlamlılık (p)	,001	,000	,				
	N	136	136	136				
Zihne Yerleştirme Stratejileri	Pearson Korelasyonu	,032	<u>,486(**)</u>	<u>,343(**)</u>	1			
	Anlamlılık (p)	,708	,000	,000	,			
	N	136	136	136	136			
Hatırlama stratejileri	Pearson Korelasyonu	,151	<u>,364(**)</u>	<u>,670(**)</u>	<u>,448(**)</u>	1		
	Anlamlılık (p)	,079	,000	,000	,000	,		
	N	136	136	136	136	136		
Bilişi yönetme stratejileri	Pearson Korelasyonu	<u>,409(**)</u>	<u>,241(**)</u>	<u>,475(**)</u>	<u>,157</u>	<u>,327(**)</u>	1	
	Anlamlılık (p)	,000	,005	,000	,067	,000	,	
	N	136	136	136	136	136	136	
Duyuşsal stratejiler	Pearson Korelasyonu	,079	,138	,115	<u>,178(*)</u>	<u>,172(*)</u>	<u>,197(*)</u>	1
	Anlamlılık (p)	,360	,110	,182	,038	,045	,022	,
	N	136	136	136	136	136	136	136

** Korelasyon $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

* Korelasyon $p < 0.05$ düzeyinde anlamlıdır.

meleri konusunda da bir başlangıç adımı atılmış olacaktır.

4. ÖNERİLER

Bu bölümde yapılmış olan çalışmanın sonuçlarına dayanılarak çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

* Öğrenme stratejilerinin kullanımının bazı değişkenlere göre - sınıf düzeyi ,yaş vb.- farklılaştığı gözlenmiştir. Bu nedenle üniversitede verilen eğitim sırasında öğretmen adaylarının kendi öğrenme stratejilerinin farkında olmaları, onların öğrenmelerini kolaylaştırmak açısından da önemli görülmektedir.

* Ayrıca hangi düzeyde olursa olsun- okuöncesi ya da ilköğretim- öğretmen adaylarının öğrenme stratejilerinin önemini farkında olmalarının onların bu stratejileri öğrencilerine de aktarabileceği göz önüne alındığında daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle "öğrenme stratejilerinin öğretimi" ile ilgili derslere her düzeyde yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, bilginin evrensel düzeyde hızla arttığı günümüzde , kendi öğrenmesinden sorumlu olan,"öz öğretimli" öğrencilere ülkemin gereksinimi de artmaktadır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. (1998). Etkili öğrenme ve öğretme. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Çiftçi, Ö.(1998). Lise 1. sınıf öğrencilerinin kullandıkları öğrenme stratejilerinin matematik dersindeki akademik başarıları üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hamurcu, H. ve Özyılmaz,G. (2002). Sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejileri. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Uluslar arası Katılımlı 2000'li Yıllarda I. Öğrenme ve Öğretme Sempozyumu. Yayınlanmamış bildiri, İstanbul.
- Karasar, N. (1991). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. (Dördüncü Baskı). Ankara: Sannem Yayıncılık.
- Öztürk, Bülent. (1996). Genel öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılma durumları. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi İkinci Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri. İstanbul, 239-244.
- Selçuk, Z. (2001). Gelişim ve öğrenme. (Sekizinci Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Senemoğlu, N. (1998). Gelişim öğrenme ve öğretme-kuramdan uygulamaya. Ankara: Özsen Matbaacılık Ltd.
- Sübaşı, G. (2001). Öğrenme Stratejileri <<http://www.google.com.ogretmenlersitesi>> (15 Haziran.2001
- Şahin, F.(1998). Okulöncesinde fen bilgisi öğretimi ve aktivite örnekleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Şahin, F.(2001).Okulöncesi kavram atlası. İstanbul: YA-PA yayıncılık.
- YA-PA. (2002). 36- 72 Aylık çocuklar için okulöncesi eğitim programı.
- Yüksel, S. Koşar, E.(2001). Eğitim fakültesi öğrencilerinin ders çalışırken kullandıkları öğrenme stratejileri. Çağdaş Eğitim Dergisi, 278, 29-36.